

Олена Нагайчук,

*к. пед. н., доцент кафедри техніко-технологічних дисциплін,
охорони праці та безпеки життєдіяльності*

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Україна

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ MOODLE ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Аналіз проблеми вивчення стану викладання «Основи охорони праці» та «Безпека життєдіяльності» у закладах вищої освіти виявила суперечність між задекларованою державою позицією щодо необхідності підготовки спеціалістів у відповідності з вимогами освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм та галузевих стандартів вищої освіти з БЖД та ОП та скороченням навчального навантаження на цю підготовку.

Враховуючи нинішні реалії життя, курс БЖД не повинен скорочуватися або інтегруватися в інші дисципліни, тому що кількість небезпек, які загрожують сучасній людині, постійно збільшується. Адже, ситуація, що склалася в Україні за останні п'ять років, вимагає нових підходів і у викладанні низки дисциплін. У типових програмах вищезазначених дисциплін у прямій постановці не аналізуються питання оповіщення та інформування населення у разі надзвичайних ситуацій, евакуації, що в подальшому негативно позначається на розробці робочих програм з дисциплін [1].

Знання студентів курсу «Основи охорони праці» також мають бути на високому рівні, адже будь який вчитель (викладач, вихователь, або класний керівник) несе особисту відповідальність за збереження життя і здоров'я здобувачів освіти (учнів, студентів, вихованців) під час навчально-виховного процесу; відповідає за безпечне проведення навчально-виховного процесу; повинен вміти проводити інструктажі з охорони праці під час навчальних

занять; повинен вміти проводити профілактичну роботу щодо запобігання травматизму серед здобувачів освіти.

Аналіз навчально-методичної літератури з дисциплін «БЖД», «Цивільний захист», «ООП», «Основи охорони праці в галузі» свідчить, що вона розрізнена й розрахована на різний рівень використання, і лише в разі системного використання джерел Інтернету дає змогу засвоїти у повному обсязі програми цих дисциплін [1].

Незважаючи на те, що вивчення інтегрованої дисципліни «ОП таБЖД» передбачає застосування кредитно-модульної системи організації підготовки студентів, зазначена кількість аудиторних занять не дає можливість студентам ефективно опанувати знання й уміння в межах кожного окремого змістового модуля (автономної дисципліни) навчального матеріалу курсу, а також не дає можливість забезпечити високий рівень теоретичних і практичних знань майбутнього спеціаліста у сфері безпеки своєї професійної діяльності.

Якщо дисципліна «БЖД» входить лише до стандартів рівня «Базова вища освіта», то логічно було б зберегти в змістовій частині Галузевих стандартів вищої освіти загальноосвітню компоненту, необхідну для всіх спеціальностей. Це може бути законодавче забезпечення БЖД, теорія ризик-орієнтованого підходу в загальному вигляді, психологічні аспекти БЖД, безпека життєдіяльності у надзвичайних ситуаціях. Бакалаврат вивчає ризик-орієнтований підхід у курсі БЖД у загальному вигляді поряд з іншими питаннями безпеки, а детальна конкретизація методології ризик-орієнтованого підходу, згідно з принципом наступності, має бути доведена до рівня умінь у процесі підготовки магістра.

Система фахової підготовки у закладах вищої освіти, відповідно до соціально-економічних перетворень, періодично зазнає змін. Тому метою вищої освіти сьогодні є підготовка фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство у навчанні, вихованні і науково-методичній роботі.

Досягти зазначеної мети та подолати вище зазначені проблеми, стає можливим за допомогою використання потенціалу системи MOODLE (Modular Object Oriented Distance Learning Environment) – системи програмних продуктів, за допомогою якої можна дистанційно, через Інтернет, оволодіти навчальним матеріалом та самостійно створювати дистанційні курси і проводити навчання на відстані. Перевагами платформи e-learning MOODLE є те, що починаючи від її появи (1999 р.) вона неодноразово була модифікована і доповнена новими рішеннями і інструментами, а також її можна встановити на будь-яку операційну систему (MS Windows, Unix, Linux).

Розробниками платформи MOODLE враховано навіть педагогічні аспекти, які базуються на основах пізнавальної психології, а особливо однієї з її течій – конструктивізму (згідно якої, студент – активний суб'єкт, який самостійно створює свою власну систему знань, користуючись при цьому доступними йому джерелами інформації). Роль викладача (тьютора) головним чином полягає в підготовці завдань для самостійного опрацювання, коригуванні знань студентів, й оцінюванні результатів їх виконання. Використання цих завдань сприяє формуванню в студентів нових знань. Відповідно до основ суспільного конструктивізму, конструйоване знання найефективніше, коли студенти навчаються в співпраці. Це можливо тоді, коли студент працює в групі, ділячись досвідом і думками, і будучи відкритим для досвіду і думок одногрупників.

Система MOODLE включає набір модулів, використання яких дає можливість співпрацювати на рівнях студент-студент й студент-викладач. До цих модулів належать: голосування (опитування); анкети; чати; форуми; уроки; журнали; тести; словники; семінари; завдання і т.д. (всього біля 35 модулів). При цьому студенти можуть використовувати повний комплект навчально-методичного забезпечення дисципліни «ОП та БЖД» не лише як електронний посібник (текст, презентація), а й використовувати інтерактивні ресурси різних форматів (статті, аудіо, відео, та мультимедійні формати), які розміщено на різних сайтах Інтернету у вільному доступі. Крім того, потенціал системи

MOODLE, дозволяє застосовувати різноманітні шляхи та методи самостійного опрацювання теоретичного матеріалу та використовуючи для цього різні методики, наприклад, застосування випереджувальних завдань. Ці завдання розробляються таким чином, щоб студент під час аудиторних занять працював не на репродуктивному рівні, а творчо, і планове заняття, наприклад, лекція, проходила б не у формі монологу викладача, а у формі дискусії, диспуту (інтерактивна лекція) [2].

З метою перевірки рівня засвоєння теоретичних знань, в режимі онлайн платформи MOODLE проводиться тестування і самоконтроль знань студентів, із фіксацією їх результатів в електронному журналі, що дає можливість суттєво зекономити час [2].

Також, для посилення мотивації студентів до вивчення зазначеного курсу, доречно також було б ввести диференційований підхід до оцінювання рівня знань студентів, тобто замінити форму контролю «залік» на «диференційований залік» або «екзамен».

Як бачимо, вирішити зазначені проблеми, а також інтенсифікувати та індивідуалізувати навчальний процес стає можливим лише з використанням потенційних можливостей комп'ютерних технологій. Таким чином, виникає потреба у викладачах БЖД, які не тільки добре володіють теоретичними знаннями, а й творчо адаптуються до порядку й способу подачі навчального матеріалу та контролю за його засвоєнням, через розробку та постійне оновлення якісних навчальних ресурсів, адекватних виклику часу.

Список використаних джерел:

1. Нагайчук О. В. Пропозиції щодо поліпшення викладання у ВНЗ дисциплін з охорони праці та безпеки життєдіяльності. / О.В. Нагайчук // Охорона праці. – 2017. – №7. – С. 14-15.

2. Стеценко Н.М. Впровадження дистанційного навчання у вищих навчальних закладах/ Н.М. Стеценко // Теоретичні та прикладні аспекти використання математичних методів та інформаційних технологій у науці,

освіті, економіці та виробництві: матеріали засідання IV міжвузівського
круглого столу 25 квітня 2013. м. Маріуполь: Rizo 2013. – С. 74-75